

Mitä yhteiskuntafilosofia on?

Tutkimuskenttänä yhteiskunta,
niin valtio kuin pienemmätkin
yhteisöt

Yhteiskuntaoppi

- Valta
- Yhteisö / yksilö
- Oikeudenmukaisuus

Syvennetään
yleisemmälle
tasolle

Yhteiskuntafilosofia

Etiikka

- Metaetiikka
- Normatiivinen etiikka
- Deskriptiivinen etiikka
- Soveltava etiikka

Näkökulma yksilöistä
enemmän yhteisöön

Tutkii samanlaisia kysymyksiä, esim.

- Mitä valta on?
- Mikä on oikeudenmukaista?
- Mitä liberalistit ajattelevat tulonjaosta?
- Maahanmuutto, #metoo

Hyvä / huono yhteiskunta

Ambrogio Lorenzetti: *Huonon hallinnon vertauskuva*, 1338–39

Platon: valta viisaille!

- Platon vastusti oppi-isänsä Sokrateen kuolemaan tuominnutta Ateenan demokratiaa.
- Platonin mukaan ihanneyhteiskunnassa valtaa ei tule antaa kaikille kansalaisille vaan vain viisaimmille.
- Ihmisen olemus eli *essentia* määrittä hänen tehtävänsä ja paikkansa yhteiskunnassa.

Platonin *Valtiota* on syytetty:

- Utopiaksi: kuviteltavissa mutta ei toteutettavissa
- Kommunismiksi: omistaminen kielletty ylemmiltä luokilta, vaikka kohtuullinen omaisuus tai jopa voiton tavoittelu ovat hyväksi koko yhteiskunnalle
- Feminismiksi: *Valtiossa* myös naiset voivat hallita. Tämä on suurimman osan historiasta ollut pöyristyttävä ajatus.

Platonin *Valtiota* on syytetty:

Vrt. Machiavelli

- Totalitarismiksi: "Kultainen valhe" vastustaa avointa yhteiskuntaa. Platon kylvää filosofiassaan totalitarismin siemenen.
- Essentialismiksi: Ei ole yhtä oikeaa ennalta määrättyä tai kasvatettavaa olemusta, luonnetta tai taipumusta
 - Vrt. Eksistentialismi: Ihminen on mitä hän itsestään tekee
- Vanhanaikaiseksi: *Valtio* voisi toimia *poliksessa*, mutta ei miljoonien kansalaisten nyky-yhteiskunnassa.

Aristoteles ja hyvä yhteiskunta

- Ihminen on järjellinen olento, jolla on päämäärä (*telos*): hyveellinen toiminta ja hyvä elämä
- Ihminen on olemukseltaan yhteisöllinen eläin, *zoon politikon*.
 - Ihmisen olemuksen vuoksi hyvä elämä voi toteutua vain yhteisössä.
- Yhteisön päämäärä on tarjota jäsenilleen hyvä elämä.

Aristoteles ja hyvä yhteiskunta

- Hyvä valtio on paternalistinen: vastuussa olevat kertovat muille, miten tulee elää (mutta eivät pakota)
- Hallintomuodot, joissa vallankäytön perusteena on kaikkien kansalaisten yhteinen etu, ovat oikeudenmukaisia.
- Vinoutuneet hallinnot tavoittelevat vain hallitsevan luokan etua.
 - Esimerkiksi demokratiassa enemmistö ajaa vinoutuneesti vain omaa etuaan ja näin ollen sortaa vähemmistöjä.

